

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — redijska letna 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izjaha vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redakcija, Amministratore: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCLOVENE

Marsa Matruh padel

Pri bojih za Marsa Matruh je bilo zajetih čez 6000 sovražnikov — Osni oddelki so napredovali jugovzhodno od Marsa Matruha in dosegli obrežno cesto

Uradno vojno poročilo št. 762 z dne 29. junija pravi:

Marsa Matruh je bil zavzet davi. Ko so motorizirane oklepne enote osj zlomile odpor sovražnikovih oklepnih sil jugovzhodno od trdnjave, napredujejo še naprej proti vzhodu. Med včerajšnjimi hudimi boji ter pri zasedanju področja, utrjenega z jarki kaže, da je bilo prijetih čez 6000 ujetnikov, uničenih ali zajetih 36 oklepnih voz, veliko topov in avtomobilskih vozil. Letalstvo je živo sodelovalo pri nastopih na kopnem, bombardirano so bila skladišča blaga in avtomobilskih vozil. V pristanišču Marsa Matruh sta bila zadeta dva parnika in eden od njiju zažgan. V boju je bilo sestreljenih 17 angleških letal. Italijanska letala so napadla oporišči Lucca in Micabba na Malti.

Hitlerjev glavni stan, 30. junija. S. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj naslednje posebno uradno vojno poročilo:

V severni Afriki je davi bila z napadom in ob zaigranem sovražništvu odpora zavzeta trdnjava Marsa Matruh, ojačena z globokimi obrambnimi napravami ter številnimi morskimi predeli. Čez 6000 Angležev je bilo zajetih, 36 oklepnih voz uničenih ter razbitih več baterij topništva. Velika množina vojnega blaga je padla v roke nemškimi in italijanskim četam. Med napadom na Marsa Matruh se je posebno odlikovala 90. lahka nemška divizija.

Uradno vojno poročilo št. 761 pravi:

Včeraj so oddelki osj napredovali jugovzhodno od Marsa Matruha ter kakih 30 km vzhodno od tega kraja dosegli obrežno cesto. Zajeli so nekaj sto ujetnikov, uničili nekaj desetih oklepnih voz ter več baterij.

Naši bombniki so zadeli vrste avtomobilskih vozil ter prometne voze v nasprotnikovem zaledju.

V letalskih dvobojih kaže, da so nemški lovci uničili pet sovražnikovih letal.

Od nastopov dne 26. in 27. junija se 3 naša letala niso vrnila. Neko posadko je rešil naš protipodmorniški čoln.

V Sicilskem prelivu so naši lovci takoj prestregli 6 angleških letal vrste Spitfire, ki so skušali napasti neko pomožno vodno letalo ter dve v plamenih sestrelili. Na vzhodnem delu Sredozemskega morja so naši letalski torpedniki zadeli neki 5000 tonski parnik.

Stockholm, 30. junija. AS. Tukajšnji listi objavljajo na prvih straneh in v velikih naslovih italijansko vojno poročilo, ki naznanja zavzetje Marsa Matruha in poudarja velik pomen zmagovitega Osnega nastopa proti Angliji v Egiptu.

Tokio, 30. junija. AS. Vsi listi objavljajo na vidnih mestih brzojavke, ki sporočajo zasedbo Marsa Matruha ter se divijo hitrosti italijansko-nemškega napredovanja. List »Hokio« piše, da »imajo osne armade krilac in izraža mnenje, da so imeli in bodo še imeli osni uspehi velik politični odmev na bližnjem in srednjem vzhodu.

Bukarešta, 30. junija. AS. Romuni so z živim zadoščenjem sprejeli poročilo o zavzetju Marsa Matruha. Listi so objavili italijansko vojno poročilo z vidnimi naslovi, v katerih so sporočili poleg novice o padcu trdnjave tudi to, da se napredovanje italijansko-nemških sil nadaljuje proti vzhodu. Listi pišejo, da je zavzetje Marsa Matruha zmaga velikanskega vojaškega pomena, ki spravlja angleško poveljstvo v vse kritičnejši položaj. Med mnoga presenečenja zadnjih dni na egiptovskem bojišču spada tudi odsotnost angleške mornarice. Zakaj ni branila Tobruka, zakaj ni podpirala kopnih bojev pri Tobruku, Halfaji, Sidi el Barraniju, se sprašuje list »Aheucineac«. Edini odgovor na to je: premoč italijansko-nemških pomorskih in zračnih sil je preprečila gibanje angleške mornarice.

Stockholm, 30. junija. AS. Iz Londona poročajo: Angleški listi pišejo o težji izgube Marsa Matruha. Dopisnik »Timesa« piše iz Kaira: Če

človek temeljito premisli boje v Afriki, pride do zaključka, da so angleške izgube skoraj izključno posledica slabe taktike oklepnih divizij in njihove deloma slabe oborožitve. Naši tanki so imeli mnogo manjše topove kakor tanki naših nasprotnikov. To pa zato, ker severnoameriške tovarne navzlic danim obljubam niso mogle izdelati dovolj tankov z večjimi topovi. Ameriški tanki vrste »Grant«, od katerih smo pričakovali čudeže, so nas bridko razočarali. V nekem »Timesovem« članku o splošnem položaju v Sredozemlju so pomembna priznanja. Razmerje med angleškimi in Osnimi pomorskimi silami je po članku nekega pomorskega strokovnjaka danes čisto drugačno, kakor je bilo pred dvema leti in zato 8. armada ni mogla dobiti zadostne pomoči od letalstva in mornarice.

Konec bitke na srednjem ruskem bojišču

Hitlerjev glavni stan, 30. junija. Na utrjenem odseku pred Sebastopolom so si nemške in romunske čete, ki so jih podpirale silne letalske skupine, po smelem napadu utrle prehod skozi globoko utrjeno planjavo Kornajo ter vdre v silno opremljene postojanke na višini Saprun. V doseganju bojnih okrog trdnjave je bilo od 7. pa do 28. junija zajetih 15.667 vojakov, zaplenjenih ali uničenih je bilo 221 topov, 462 metalcev bomb, zavzetih 2579 oklepnih trdnjav in uničenih 112.644 min.

Vzhodno od Donje je bilo pri obrambi pred krajevnimi sovjetskimi napadi uničenih 15 oklepnih voz. Pri nočnih letalskih napadih na važne sovjetske oskrbovalne postojanke gornjega Dona je bilo z bombami uničenih 14 prevoznih vlakov.

Na srednjem odseku bojišča so po zmagovitih nastopih naših napadalnih oddelkov Sovjeti izgubili 332 ujetnikov ter 900 mrtvih. Neka protiletalska baterija ter 216 oklepnih trdnjav in zaklonov je bilo uničenih.

Kakor je bilo objavljeno po posebnem poročilu, se je drugi sovjetski armadi ter oddelkom 52. in 53. sovjetskih armad armad februarja meseca posrečilo, da so napredovali čez zamrznjeni Volhov severno od Ilmskega jezera ter globoko vdre v nemško obrambno črto. Pod poveljstvom konjeniškega generala Lindemanna so nemške pehotne in napadale čete, ki so jim pomagali oddelki španskih, holandskih in flamskih prostovoljcev ter letalske skupine pod poveljstvom generala Kellera, po hudih bojih, ki so trajali cele tri mesece v zelo težavnih vremenskih in ozemeljskih prilikah, najprej te sovjetske armade odrezale od zveznih sil po hudih bojih, ki so trajali cele tri mesece v zelo ne ušile. S tem je velika vodna ofenziva, ki so jo Sovjeti sprožili na Volhovu, da bi osvobodili Leningrad, propadla in se spremenila v hudi poraz ruskih sil. V teh bojih so nosili najtežje breme pehota in pionirji. Po doseganju ugotovitvah so Sovjeti izgubili 32.759 ujetnikov, 649 topov, 171 oklepnih voz, 2904 strojnice, metalce ognja, avtomatske puške ter mnogo drugega orožja. Krivave sovjetske izgube že zdaleka prekašajo število ujetnikov. Težko topništvo je uspešno obstreljevalo industrijske naprave v Leningradu ter ladijski promet v Kronštadtskem zalivu.

Pri Murmansk so bojna letala in strmo-glavci zažgali železniške naprave in skladišča. Lovci v spremstvu so sestrelili 12 sovražnih letal brez lastnih izgub.

V Severni Afriki so bile angleške sile južno od Marsa Matruha znova potolčene in prisiljene k nadaljnjemu umiku proti vzhodu. Angleži so tod imeli hude izgube in oklepnih voz. Silno utrjeni Marsa Matruh je bil obkoljen, zasledovanje sovražnika se nadaljuje. Nemške in italijanske letalske sile so uspešno napadle angleške obrambne postojanke ter bombardirale sovražne čete na umiku. Skupine lovcev so ščitile prostor nad oklepno armado in brez lastnih izgub sestrelili 10 sovražnih letal. Protiletalsko topništvo na ladjah, ki so oskrbovale severnoafriška

Vladar sprejel novo skupino iz Vzhodne Afrike

Livorno, 30. jun. AS. Iz Napolija sta včeraj pripluli v Livorno spet dve motorni ladji, ki vozita drugo skupino Italijanov, poselanih iz vzhodne Afrike. Veličanstvo Kralj in Cesar je v spremstvu kr. vis. vojvodine Ane d'Aosta in ministra za italijansko Afriko ter v spremstvu krajevnih oblasti šel na krov obeh ladij ter se dolgo pogovarjal z rojaki in se živo zanimal za njihovo usodo. Tudi to pot so po zaslugi ministertva za italijansko Afriko in ustanov stranke nudili rojakom kar največjo pomoč. V Livorno se je izkrcala močna skupina vračajočih se Italijanov, ki so s posebnimi vlaki takoj odpotovali v domače kraje, motorni ladji pa sta nadaljevali pot v Genovo.

pristanišča, je 27. junija sestrelilo 6 angleških bombnikov.

V Sredozemlju je nemška podmornica pred Hajfo potopila petrolejsko ladjo in neko tovorno ladjo s skupno 5000 tonami. Na Malti je bilo v pretekli noči bombardirano letališče pri Hal-farju.

Močne skupine bojnih letal so deloma v nekem poletu metala v pretekli noči mnogo težkih bomb in na tisoče zažigalnih bomb na vojaško važne naprave ob jugozahodni angleški obali.

Berlin, 30. junija. AS. Napad nemških letal na angleško mesto Norwich je bil po poročilu nemške uradne poročevalske agencije silovit. Razni valovi nemških letal so zapovrstjo zmetali na določene cilje tisoče razdiralnih in zažigalnih bomb. Ob luninem svitu je bila vidljivost odlična. Bombe so povzročile mnogo požarov na južnem, severnem in severovzhodnem delu mesta. Deloma so bile zadete tudi industrijske naprave. Številne tovarne ima mesto Norwich, ki šteje 126.000 prebivalcev, v neposredni okolici starega mesta. Tam zlasti izdelujejo kovinske dele za letala in avtomobile ter stroje za metalurško industrijo. Mesto je važno tudi v prometnem oziru, ker je važna železniška križišča.

Berlin, 30. junija. AS. Nemška uradna poročevalska agencija je izvedela iz uradnih virov, da so angleška letala zadnjo noč napadla nemško severnozahodno obalo. V stanovanjskih četrtih mesta Bremen je nastala škoda in požari. Po doseganju poročil je bilo sestreljenih deset sovražnih letal. Nemški bombniki pa so zadnjo noč napadli neko mesto v srednji Angliji. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Berlin, 30. junija. AS. Po podatkih, ki jih je dalo na razpolago nemško vrhovno poveljstvo, so prejšnji teden nemški letalci silovito bombardirali obkoljene sovjetske sile na bojišču pri Kubjansku in Vizjumu. Bombardirane so bile zlasti železniške zveze, kakor tudi sovražno zaledje. Letalska delavnost ni ponehala niti v nedeljo, ko so jate bombnikov drugo za drugo zbijale postajo Voromsk ter neko tovarno za izdelovanje letalskih motorjev blizu tega mesta, kjer so nastali obširni požari in velika škoda. Pri teh napadih je prišlo do letalskih dvobojev, pri katerih je bilo sestreljenih 28 sovjetskih letal.

Finski vrhovni poveljnik obiskal Hitlerjev glavni stan

Hitlerjev glavni stan, 30. jun. AS. Finski maršal baron Mannerheim je Hitlerju vrnil obisk. Finski vrhovni poveljnik je došel v Hitlerjev glavni stan 27. junija. Spremljala sta ga generalni poročnik Tuongo, poveljstvenik načelnik v glavnem stanu finske vojske, ter nemški general v finskem glavnem stanu Erfürth.

Srečanje obeh mož, ki v globoki vojaški zavezi na bojišču odločata usodni boj svojih narodov zoper boljševizem, je poteklo v duhu pristranskega prijateljstva. Obisk je nudil priliko za natančne in podrobne vojaške razgovore med obema vrhovnima poveljstvom.

Opoldne je Hitler priredil sprejem na čast finskemu maršalu. Popoldne je Hitler kot vrhovni poveljnik nemške vojske priredil gostu sestanek s častniki iz nemškega vrhovnega poveljstva. Ob koncu svojega bivanja je finski maršal bil gost nemškega maršala Hermana Göringa v njegovem glavnem stanu.

General Franco sprejel Sunerja

Madrid, 30. junija. AS. General Franco je sprejel zunanjega ministra Serrana Sunerja in se je z njim dolgo pogovarjal.

Bombe na Gibraltar

Tanger, 30. junija. AS. Iz Lalinee se je izvedelo, da so predstojniki sovražna letala bombardirala Gibraltar. Mnogo bomb je padlo na vojaško letališče, kjer so bila poškodovana in požgana mnoga letala. Ko so se pojavila letala nad trdnjavo, so branilci Gibraltarja takoj začeli streljati, toda niso dosegli nikakega uspeha. Iz Lalinee in Algesirasa so lepo videli požare nad Gibraltarjem.

Novi indijski podkralj

Stockholm, 30. junija. AS. »Svenska Dagbladet« javlja iz Londona, da je bil dosedanji guverner v Bombayu Roger Lumley imenovan za indijskega podkralja namesto dosedanjega podkralja lorda Linlithgova.

Ducejeva veličina

V dvajsetih letih je Mussolini dal svoji državi novo strogo, moško in ponosno obličje

Bern, 30. junija. AS. V listu »Pariser Zeitung« je objavil dr. E. članek v slavo Duceju. V članku beremo med drugim: Kakor je socialna misel vodila Duceja k miroljubju, tako je na drugi strani videl v svetovni vojni vzvod, ki bo dvignil Italijo na višino velike sile in omogočil ustanovitve novega rimskega imperija. Ko je v povojni zmešnjavi vse splavalo po vodi, mu je njegov prodorni genij pripomogel, da je razumel čas ter uporabljal najzdatnejša sredstva za ozdravitev te zmešnjave. Nihče drugi ne bi imel smeje misli to peklensko in razkrajajočo žerjavico izkoristiti za nov lik. Kovačev sin je ustvaril ta lik fašizma, iz katerih je naredil svoje bataljone in svoje legije. Niti kaplja krvi ni bila prelita na rimskih ulicah. V srečanju teh dveh veleumov se je pokazal velik politični čut. Mussolinijevo delo je moralo prestati trojni ognjeni krst. Tri vojne. Duce je iztrgal Abesinijo Angležem, poslal je svoje legije v Španijo, ko je videl, da hoče Moskva imeti tam odločno desko, od koder bi si podvrgla Evropo. Čutil je naravno sorodstvo z narodnim socializmom in v odločil-

nem trenutku se ni nič obotavljal iti »s prijateljsko državo do konca«. Vse se je izpolnilo tako, kakor je on predvidel in verjel. Poljski koridor je bil ognjišče nerada. Plačati reparacije — neumnost. Nemčija se je morala oborožiti. In to, kar se je govorilo spomladi leta 1938., je bilo že tako daleč od Stresemanna. Že takrat se je Duce približeval Hitlerju. Nadaljeval je svoje delo zlasti na notranjem in socialnem področju. Kaj bi storila Italija danes v veliki izkušnji — kakor se je, zgodilo čisto v njeni zgodovini — če bi ne imela moža, ki ji je pomagal v odločilnem trenutku? Iz tega vidika se nam zdi Mussolini kakor prerok, ki izvaja posledice premisleka in ne navdihnjena. Dostikrat dela po nekem nagon-skem čutu, toda po večini se ravna po svojem tako svetlem preudarku. Če bi kdo prišel, pa rekel, da je imel srečo, bi mu bilo treba reči, da ima dolgo časa samo sposoben človek srečo. Dvajset let! Živel smo v Rimu in videli smo v tem času, kako je Mussolini dal svoji državi novo, strogo, moško in ponosno obličje.

Pomembna priznanja angleškega tiska

Rim, 30. junija. AS. Vojaški komentator »Ewening Starda« W. Baldwin, ki se bavi z zadnjim Churchillovim potovanjem, pripija značilno dejstvo, da angleški ministrski predsednik vedno beži v Washington, kadar se bliža kak vojaški poraz. Posebno zanimivo piše »Newyork Times«, ki zagotavlja, da Roosevelt in Churchill, ta dva nezdržljiva prijatelja, čutita dostikrat potrebo po medsebojnem klepetanju. Vsekakor je gotovo, da je sestanek bil pod svinčeno težo skrbi in tesnob zaradi današnjega politično vojaškega položaja Anglije in Amerike. »Daily Herald« pa piše: Italijansko-nemško poveljstvo je delalo kakor blisk na jasnem nebu takrat, ko smo mi že začeli govoriti o neki zmagi. Toda napredovanje osnih čet

v Egiptu je popolnoma sprevrglo angleško ameriške vojaške načrte ter je ponovno ustvarilo vse probleme, za katere se je do včeraj mislilo, da bodo v prid zaveznikov. Celo »Times« piše: Angleži niso znali nikdar iztrgati iniciative iz sovražnih rok. Bili smo vedno in smo še zdej v zamudi najmanj za eno leto. Osná zmagá ni samo trd poraz angleškega orožja, marveč je tudi poraz celotnega vojaškega in strateškega sistema.

O čem so govorili v Washingtonu

Roosevelt in Churchill nista mogla rešiti glavnega vprašanja, to je uspešne vojne proti podmornicam

Rim, 30. jun. AS. Po povratku Churchilla v London je bila v Londonu in Washingtonu hkratu objavljena izjava, ki pravi, da so v tednu posvetov med predsednikom Združenih držav ter med angleškim ministrskim predsednikom bila v razpravi vsa važnejša vprašanja iz vojne, ki jo bi-jejo združeni narodi. Na znanje so vzeli prednost kakor pomanjkljivosti zaveznikov, ki ne podcenjujejo svoje naloge. Izjava dodaja, da so posvete imeli v popolni zavesti o moči, o duhu in o virih držav trojne zveze. Izjava poudarja, da mesečna izdelava streliva še ni dosegla določene višine. Zaradi obsežne raztegnitve vojne na vse dele sveta, predstavlja prevoz vojaštva, streliva in vojne preskrbe še vedno poglavito vprašanje združenih narodov.

Izjava torej priznava, da podmorniška vojna s strani Osi še naprej uničuje velik del ladjevja Združenih narodov. Zaradi tolažbe pravi, da upajo, da se bo zaradi ukrepov, ki so jih pri sestanku predlagale vojne mornarice Združenih narodov, posrečilo zmanjšati izgube trgovskih ladij. Zaradi težav pri pošiljanju preskrbe se izjava omejuje na pohvalo Rusom in čungkiškim Kitajcem. S pretvezo, da odobrenih načrtov iz Ra-

zumljivih razlogov ni mogoče razodeti, se izjava končuje z nejasno obljubo o načinih, ki jih bodo uporabili, da razbremene Kitajsko in Rusijo.

Berlin, 30. junija. AS. Berlinski tisk, ki daje pripombe uradnemu poročilu, objavljenemu v »Boto« zvečer v Washingtonu in Londonu, ugotavlja, da so v Beli hiši obravnavali štiri vprašanja. Uradno poročilo ne govori več o ustvaritvi tako imenovane druge fronte, ne o vojni v Sredozemlju, ne o vojni v Tihem morju, niti o ameriških dobavah Angliji, Rusiji in Kitajski. Glavno vprašanje, ki preveča celo poročilo in ki je bilo glavni predmet razgovorov med Churchillom in Rooseveltom, je izključno vprašanje pomorskih prevozov, torej vprašanje vojne proti podmornicam. In to vprašanje je ostalo nerešeno. »Völkischer Beobachter« piše: Churchill in Roosevelt nista imela poguma povedati resnice anglosaškemu svetu. Zagotavljata, da ni nikakega dvoma, da je celotni položaj bolj ugoden za zmago, kakor je bil avgusta in decembra preteklega leta. Če bi si hotela biti na jasem o splošnem položaju, zaključuje list, bi to uradno poročilo ne imelo toliko žalostnih besed in bi se moral zgoditi še čudež. Ne da bi hotelo, poročilo v polnem potrjuje, da je poraz Anglosaškonov neprepeljiv.

Velikanske izgube zavezniških ladij in letal

Berlin, 30. junija. AS: Kakor se je izvedelo iz pristojnih krogov, sta nemška vojna mornarica in njeno letalstvo od začetka sedanje vojne pa do danes potopila 19 milijonov ton sovražnega ladjevja. Od meseca junija do zdaj je bilo potopljenih 800.000 ton ladjevja. Od decembra 1941 so japonske in italijanske sile potopile dva in pol milijona sovražnega ladjevja. Od decembra 1941 do junija 1942 so sile trojne zveze potopile nad šest in pol milijona ton, to je povprečno milijon ton na mesec. Tokio je pred nedavnim objavil, da so Anglosasi med decembrom in junijem izgubili 5000 letal. V istem času so Angleži izgubili v Evropi in Afriki 9000, Sovjeti pa 4000 letal. Iz tega izhaja, da znašajo anglosaške in ruske izgube med decembrom in junijem 12.000 letal.

Sovjetska letala pristala v Turčiji

Carigrad, 30. junija. AS: Tri sovjetska letala s posadko sedmih mož so pred tremi dnevi pristala v vzhodni Turčiji. Gre za sovjetske vojske, ki so dezertirali. Turške oblasti so jih internirale. Letala so bila v odličnem stanju.

† Franc Strah - žrtev komunističnega strahovanja



Komunistična tolpa, ki zahrbtno střeže po življenju najboljše moža in fantoma, celim družinam, si je tokrat izbrala za žrtev svojih zločinskih naklepov vrlega krščanskega moža, vnetega prosvetnega delavca ter našega nekdanjega častnikarkega tovariša g. Franceta Straha z Ježice. Več o strašnem zločinu je globoko presunila vse, ki so pokojnega Straha poznali in takih je mnogo po Posavju ter skoraj po vsej deželi. Saj je bil pokojni Strah zaradi svojega domačega, vedrega, pa močnega nastopa povsod priljubljen, povsod spoštovan in je pri vseh užival velik ugled. Franceta Straha so neznani »partizani« ustrčili na Ježici pri »Urbančev« na praznik ob pol štirih popoldne. Niso s tem uničili samo življenja odkritega moža ter se iznebili enega svojih najbolj odločnih nasprotnikov, temveč so odvzeli tudi nedolžni družini nad vse skrbnega moža in očeta.

Pokojni Franc Strah se je rodil dne 9. decembra 1903 na Ježici iz kmetijske družine. Ze zgodaj se je France spoznal s trdoto dela in nikdar pozneje v življenju se ni sramoval žuljev na svojih rokah. Toda v dečku je bila silna ukaženost. Kakor le malokateri samouk se je sam s trudom prebil do velike izobrazbe, ki ga je usposobila za poznejše poklice. Med najstarejšim delom je bila mlademu dečku in fantu knjiga najboljša tovarišica, tudi vsak prost trenutek je uporabljal za čitanje dobrih knjig in naših časopisov. Zgodaj se je lotil tudi življenja v naših prosvetnih društvih na Ježici, kjer je postal eden najbolj delavnih sodelavcev in propagatorjev. Vedno in dosledno se je držal ravne katoliške črte, kjer ni poznal ne kompromisa, ne popuščanja.

Zgodaj ga je pričelo veseliti tudi častnikarsko delo. Prišel je dopisovati v časopise, zlasti v »Slovenec« in »Domoljub« ter pozneje tudi v »Slovenski dom«. Njegovi sestavki so se odlikovali po preprostem, toda gladko tekočem, domačem slogu, tako da so nudili čitateljem res dobro razvedrilo. Tudi v reportaži pri »Slovenecu« se je krepko uveljavil ter pisal celo načelne članke. Njegovo novinarsko delo je bilo kmalu priznано ter je postal redni član »Novinarskega društva«, ko pa se je osnovala za-

druga »Novinarski dom«, je postal eden najbolj marljivih njenih članov ter je bil izvoljen tudi v odbor. Zamudil ni menda skoraj nobene seje ter je s svojim vzglednim delom mnogo pripomogel, da imajo naši častnikarji sedaj tako lep dom. Kot skrben gospodar se je udeleževal tudi zadrugnega življenja na Ježici. Bil je dolgoletni knjigovodja Zavarovalne in posojilne zadruge na Ježici, do svoje smrti pa knjigovodja Posojilnice in hranilnice na Ježici. Potem, ko je prenehal s poklicnim častnikarskim delom, je stopil v službo pri Vzajemni zavarovalnici ter je bil njen glavni zastopnik na Ježici. Ves čas pa je bil še sotruden naših listov.

Na Ježici si je zgradil prijeten dom, v katerem je srečno živel s svojo družino, z gospo Marjeto in tremi malimi otroki, od katerih je najmlajši star šele šest mesecev.

Našemu nepozabnemu stanovskemu tovarišu in vrlému katoliškemu možu ohranimo časten spomin. Kakor se komunistična morija ne ustavlja pred nobenim poklecom in etanom, niti pred duhovniškim, tako si je tokrat izbrala žrtev tudi med častnikarji, in sicer med katoliškimi častnikarji. Spomin Franceta Straha bo dolgo ostal svetel med nami. Uloženi družini naše globoko sožalje, pokojnikovi duši pa bo Večni podelil zaslužen plačilo!

Adriatska zavarovalna družba v Triestu izkazuje za lansko leto povečanje zavarovane vsote v življenjski panogi za 400 na 5.934.86 milij. lir, do čim so pobrane premije narasle za 20.46 na 214.4 milij. lir, v požarnem zavarovanju se je dotok premij povečal za 1.84 na 115.8 milij., v prevoznem zavarovanju za 6.7 na 56.95 in v raznih panogah za 1.0 na 41.56 milij. lir. Skupne premije so narasle od 708.16 na 767.5, od česar znaša delež zavarovalnic 493.25 (456.5) milij. lir. Čisti dobiček znaša obenem s prenosom iz leta 1940 12.64 (od tega prenosa 2.055) milij. lir in znaša dividenda na delnico 100 lir.

Kaj vse vidiš na botaničnem vrtu

Omenili smo že zadnjič različne rastline, ki krase naš botanični vrt. Na ostalem delu vrta je mnogo gredic, ki so zasajene s prav različnimi rastlinami. Tu raste čebulnice, trave, razna žita, potonke, narcise itd. V sredi so zgrajene knjice, v katerih se na vodi pravi sedaj razvija najljepše vodne rastline — lokvanji. S svojimi kot sneg belimi in rožnatimi cvetovi sanjajo zro za sončnimi žarki. Nad njimi se spreletavajo kačji pastirji in enodnevce, za katerimi se poganjajo vodni prebivalci teh knjic — žabe. Tako, da naš botanični vrt ni samo botanični, ampak tudi geološki. Pozabiti tudi ne smem zlatih in drugih ribic, ki se leno premikajo po vodi.

Poleg teh knjic, v katerih, mimogrede povedano, raste tudi riž, raztezajo svoje ostre bodice kakteje, ki imajo svetlo rumene, luninemu soju podobne cvetove.

V toplih gredah, v katerih je na tisoče majhnih lončkov z vsemi mogočimi rožami, raste tudi čudovita rastlina — mimosa pudica — ki ob najmanjšem dotiku zapre svoje listke. Ako jo podražimo močnejše, pa povesi celo listna stebelca. Nekaj minut kasneje pa prične prav previdno dvigati in razpirati svoje listke. Na vrtu raste tudi tulipanovec — lirioidendron tulipifera — ki je doma v Severni Ameriki. Listje ima podobno liri, cvetovi, ki so rumenozeleni, obrnjeni navzgor pa so podobni tulipanim cvetovom. Les tega drevesa je zelo cenjen in se imenuje »Jellow poplar« ali »White wood«.

Na vrtu raste tudi precej strupenih rastlin in hudih kopriv, ki te, ako se jih po neprevidnosti dotakneš, prav pošteno opečejo. Ko sem se vračal proti izhodu, sem opazil pod divjim sadnim drevjem nekaj gredic — krompirja, ki ga je zasadila praktična roka vrtnarja. Pri izhodu sem se srečal z g. Juvanom, sedanjim vrtnarjem in voditeljem botaničnega vrta, ki me je povabil na mirno klopec in mi v kratkem povedal zgovino vrta.

Naš botanični vrt je ustanovil maršal Marmont na prošnjo znanstvenika in florista Frana de Pavla Hladnika in sicer že leta 1810. Ob ustanovitvi je zasadil maršal 8 dreves, od katerih jih dvoje še vedno stoji. Zanimivo je, zakaj se je Hladnik odločil za prostor ob Ižanski cesti, čeprav je imel na razpolago mnogo prikladnejši prostor nad Rožnikom. V starem vrtnem arhivu se je našlo pismo, kjer Hladnik pravi, da se nahaja tu neka redka zvrst vrbe, ki mu je bila najljubša pri sreč.

Za Hladnikom so vodili vrt še zdravnik dr. Biatzovsky, Fleischmann in profesor botanike Konšek. Pod Konškovim vodstvom pa je prišel vrt naglo propadati, ker se sam zanj ni zanimal, njegov vrtnar »Rulic« pa je vrt izrabljal v osebne namene. Leta 1886 pa je prevzel vodstvo vrta

Zakaj se suše akacije na trgu?

Ljubljana, 30. junija.

Naš živilski trg na Vodnikovem trgu se ponaa z lepimi okrasom, ki smo ga že opisali, namreč z lepimi akacijami. Ko so te akacije maja mešice cvetele, jih je vse prebivalstvo občudovalo, saj se je ves trg spremenil v en sam snežno bel in dišeč vrt, tako bujni so bili cveti akacij. Tudi, ko so akacije odcvetele, je bil trg še vedno dovolj lep, saj ga je osveževalo zelenilo teh prijaznih dreves. Žal pa je v to zadovoljstvo ljubljancem nad lepoto trga kmalu padla kaplja pelina: pojavili so se prvi znaki, da se akacije pričnjenjo sušiti. Najprej je usehnila ena, sledile so druge in kmalu jih je bilo na trgu še več. Zadnje dni se pričnjenjo sušiti zopet dve akaciji in če bo šlo tako dalje, bomo imeli prihodnje leto mesto cvetočega vrta trg, ki bo zgledal, kakor pogorišče ožganih dreves.

Vzroke, zakaj se akacije suše, smo že navedli: tla trga so asfaltirana, trda kot beton, kolobarji okrog akacij so premajhni. Zato ne more deževnica do korenin. Te akacije bi morali dati prav pridno zalivati in sicer vsak dan, kadar ni dežja. Kolobarje bi bilo dobro tudi od časa prerahljati, tako, da bi prišel zrak do teh dreves. Preprečiti, da ne bi ljudje hodili po teh malih kolobarjih, skoraj ni mogoče, zlasti ne ob tržnih dnevih. Sicer pa če tudi ljudje hodijo po kolobarjih, to še ne škoduje zemlji, saj voda še vedno pronica skozi zemljo, toda vode mora biti dovolj, tako da pronikne do najbolj nežnih vlaken ob koncu korenin, ki šele morejo vsrkavati vodo ter jo odvajati debelu in listju pod zemljo. Te koreninice pa so šele v širini, ki odgovarja kroni nad zemljo. Torej moramo akacije, ki rastejo takorekoč na kamenitih tleh, res temeljito zalivati in jim dovajati vodo, da ne usahnejo. Druga skrbstva akacija kot metuljčnica ne potrebuje, tudi gnojiti ji ni treba, le pravilno obrezovati od časa do časa. Če hočemo torej rešiti, kar se rešiti še da, moramo poskrbeti, da bodo imela ta drevesa res vedno dovolj vode.

Št. Rupert — svojima duhovnikoma v slovo

Št. Rupert, 28. junija.

Umor naših priljubljenih dušnih pastirjev je obsodila vsa šentrupertska fara. Gospoda Nahtigala je hotel duhovni tovariš spovedati pred smrtjo, a mu niso dovolili. »Po zdraviti sestri, domače, gospoda dekana in gospoda škofa,« je dejal gospod župnik tovarišu v slovo. Sam je moral skopati grob, nato je pokleknil in molil: »Moj Bog, moj Bog, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!« Pod kroglo se je zgrudilo njegovo izčrpano telo, sveta duša pa se je dvignila k Bogu, za katerega se je bojevala vse življenje. — Za njim je mirno stopal v smrt tovariš gospod kaplan Cvar Franc. V gozdu so ju pokopali. Niso dovolili pogrebne spremstva njima, ki sta pospremila tisoče vernikov na zadnjo pot. Niti poldrug meter posvečene zemlje niso privoščili njima, ki sta sto in tisoč faranom prenovila in oplešala pokopališče.

Za katero delo so zahtevali vajino smrt? »Nahtigal je bil svetnik,« je izjavil celo komunist iz Dobropole. Da, bili ste naš arški župnik! Po svojem nadnaravnem gledanju na svet in vsa farna vprašanja ste stali tako visoko nad nami, da smo vam občudovali kot nedostopno goro, na katero pa se s svojim in svet zakopanim gledanjem nismo mogli povzpeti. »Vi ste se zarili v zemljo kot krti, da ne vidite ne napre, ne nazaj! Štruperčanje, čez dve leti me boste razumeli,« ste dejali, ko ste razkrivali svoje načrte za duhovni preporod fare. Vse za rešitev duš, če treba tudi življenja!

Kdo je kdaj dvomil o vaši nepristranski odkritosrčni ljubezni do vsakega farana? Bili ste očci, ko ste učili, bili očci, ko ste svarili pred največjim sovražnikom vere in naroda — pred komunizmom. V borbi za katoliška načela pa ste ostali vedno neizprosni in dosledni, saj v tej borbi ste tudi padli. »Odpirajmo ljudem oči, dokler živimo. Ko bomo viseli po drevmu, ali ležali v krvi, bo prepozno,« ste odgovarjali, ko so vas komunisti svarili, da ne smete govoriti o komunizmu. Razjedala vas je gorečnost za božjo hišo. Popravili ste nam podružnice, prenovili pokopališče in pričeli s prenovitvijo farne cerkve.

Največ svojega življenja ste posvetili mladim. Povejte vi fantje iz Velikih Lašč, Semiča, Dobropole in Št. Ruperta: kdo vam je oskrbel brezplačne duhovne vaje v Ljubljani, kdo vas je pošiljal v šole in vzgojne zavode? Gospod Franc so našli s svojo skromno blaginjo. Revnejše sloje ste dvignili z organizacijo zadrug, pospeševanjem domače obrti (Vel Lašče) in strokovnega šolstva.

Se en zločin ste zagrešili: lakali in podpirali ste skrite reveže v fari. Dobremu možu ali ženi ste dali denar za to ali ono ubožno družinico, ne da bi ta vedela za dobrotnika. Mnogi se boste šele ob teh vrsticah spomnili: Gospod župnik so nam darovali to podporo. Tudi berači so vas tako vzljubili, da so se z vami dopisovali.

Kaj naj povemo o vas, gospod kaplan Cvar? Ljubili ste nas, žrtvovali ste se za nas. Borili ste se in v borbi padli, ob strani svojega velikega očeta in vodnika. Malo časa ste pastirovali, a dopolnili veliko let. Bili ste v življenju vreden tovariš gospoda Nahtigala, zato tudi tovariš v smrti.

»Ljudstvo moje štruparstvo, kaj bi ti mogla še storiti in ti nisva storila?« Da, samo še eno, le še svojo krti sta mogla preletiti, dati svoj življenji za nehalne farane. In kot je Kristus razpet na križu prošil odpuščanja za svoje sovražnike, tako so tudi vajine umirajoče ustnice izgovarjale: Moj Bog, odpusti jim...

Do smrti vama vdani vaši verni farani.

Borispolci v okolici Kijeva so začeli obnoviti nove kmetijske obdelovalne zadruge na osnovi novega reda v kmetijstvu. Tudi v ostalih krajih Ukrajine so začeli obnoviti kmetijske obdelovalne zadruge. Ameriški vojni stroški znašajo po poročilu agencije Stefani I milijardo dolarjev na teden in so torej znatno večji kot vojni stroški katerekoli druge države, ki se nahaja v vojni.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino in Poveljnik XI. Armadnega zbora

s smislu razglaš z dne 24. 4. 1942-XX, objavlja:

16. t. m. so komunisti ugrabili in potem ubili župnika iz Prečne in kaplana iz Hini.

16. t. m. so komunisti ugrabili in ubili župnika ter kaplana iz Št. Ruperta.

Po razglasu z dne 24. 4. in ker je pretekel čas, določen za aretacijo izvršilcev omenjenih zločinov je bila določena ustrelitev štirih oseb, ki so zadržani krive nasilniškega in komunističnega delovanja.

Ustreljene so bile 25. t. m. ob 5.45.

Kronika diplomatskih zgodb in spletk:

DUNAJSKI KONGRES

Dejansko je bila Doroteja — poznejša vojvodinja Dino — tista, ki je spremljala Talleyranda na Dunaj namesto žene, ki bi ga bolj ovirala kakor pa podpirala. Ni se moral ravno preveč truditi, da se je ženi navzočnosti na Dunaju otrešal.

Razumel je, da mu bo grofica Perigord, ki je bila izredno dobro vzgojena in kraljevskega rodu, na Dunaju v veliko oporo. Dunajski kongres pa je bil predvsem veliko zborovališče plemičev in svetovnjakov.

Pravijo, da se je na dunajskem kongresu začela tista čudna idila med mlado Dorotejo in njenim starim stricem, Med njima je bilo 89 let razlike. O tem se je v tistih časih izredno mnogo govorilo. Talleyrand je svojo nečakinjo povsod klical »moj dragi angelci. Njen mož grof Perigord pa se je medtem spravil na demarne posele in je v kratkem času spravil skupaj nad tri milijone frankov premoženja.

V tej ljubki družbi je Talleyrand prišel na dunajski kongres kot zastopnik Burbonov. S seboj je prinesel zelo točen načrt: vzpostaviti je treba ugled Francije tako, da bo Francija zavzela svoje mesto enakopravnosti v zboru drugih evropskih velesil. Premagal je nezaupljivost svojih nasprotnikov na ta način, da je postavil zelo skromne zahteve in se trdno zasidral samo na načelo zakonitosti. (Pri tem pa je pozabil, da on sam ni zakonit posestnik Beneventa, ki mu ga je podelil Napoleon in je iz tega naslova še kar naprej prejemal lepe dohodke.) Zavzemal se je za neodvisnost Poljske, pri tem pa je zagovarjal njeno delno razdelitev. Bil je proti temu, da bi Prusija dobila Saško in je zahteval, da naj se neapeljska kraljevina povrne Ferdinandu Burbonskemu. Vse to pa se naj zgodi v imenu tistega evropskega ravnotežja, ki se nikdar ni moglo vzpostaviti.

Prišel je torej na dunajski kongres s starim Richelieujevim testamentom: »Na meji Francije ne sme biti velikih držav.«

Ta načrt pa ni bil preveč v nasprotju z Metternichovimi nameni. Med igrankanjem in spletkami dunajskega kongresa je tako jasno naziranje moralo zmagati.

POGLAVJA ROMANA.

Ko se je Marija Luiza dne 4. oktobra z romanja po Savoji in Švici vrnila v Schönbrunn, se je popolnoma predala stoletnemu miru schönbrunnskih parkov.

Schönbrunn je bil dežela zase, mirna in resna. Cesar Ferdinand III. je iz Schönbrunna napravil svojo poletno prestolnico in je tja spravil svojo tretjo ženo Marijo Eleonoro Gonzago. V letu 1688 so Turki grad in park razdeljali. Leopold I. je grad in park obnovil in ga določil za poletno bivališče za svojega sina Jožefa. Načrte za grad in park je napravil slavni arhitekt Fischer von Erlach. Sestavil je tako ogromen in fantastičen načrt, da bi njegova izvedba presegla sredstva vladarja samega. Zato so načrt izvedli v zelo omejeni obliki. Glavni načrt pa je bil izveden in tako so napravili celo mrežo poti in cest, zasadili gozdove, zgradili vodomete, okrasne naprave, slavoloke, obeliske in stopnišča. Grad v baročnem stilu ni bil končan. Dela je nadaljeval Jožef I., ki je tam prirejal sijajne slovesnosti. Karel VI. pa ni bil prav nič navdušen zanj. Pustil je celo, da je grad propadel. Marija Terezija pa je imela okus za sijaj in kraljevsko veličastje in je sklenila iz Schönbrunna napraviti pravo središče cesarstva. Hotela je, da bi bil Schönbrunn nekako rajsko bivališče za kronane glave in je v letu 1741 naročila italijanskemu arhitektu Nicolu Pacassiju, da naj grad preuredi in polepša.

Pacassi je imel srečno roko in ni grad samo povečal in polepšal, ampak ga je opremil z vso izbranstvijo. Park je kot središče vsega uredil nizozemski vrtnar Steckoven. Nekaj let pozneje je bila na griču nasproti gradu zgrajena dependanca, kamor je med drugimi zelo rad zahajal tudi Mozart.

Marija Luiza je Schönbrunn zelo dobro poznala, ker je v njem preživela svoja otroška leta. Tam so vzklije njene sanje o sreči in ljubezni.

Ko se je zdaj vračala, je bila še vedno mlada, bila pa je že zagrenjena, k temu pa se je priključil še njen notranji spor med njenimi dolžnostmi in njenimi čustvi. Osebe v njeni okolici pa so vse to le zelo malo opazile.

V Schönbrunnu je Marija Luiza živela redno in emolično življenje. Obedovala je vsak dan ob pol enih v spremstvu gospe Brigole, barona Menevra in barona Bausseta. Popoldne se je učila italijanščine ter se sprehajala po parku peš, na vozu ali pa je jahala. Včasih jo je spremljal njen sinček ali pa general Neipperg.

Na Dunaj se je vrnila med glavnim kongresnim vrvenjem. Takoj ob prihodu je razumela, za kaj gre. Vedno je sprejemala poročila in naučila se je celo pesem, ki jo je sestavil o kongresu hudomušni knez Ligne in ki je imela naslov »Kongres ljubezni«. Knez Ligne je kongres in njegovo delo označil takole: »Kongres ne dela, kongres pleše.«

Njegove domisljice so krožile po vseh dunajskih salonih in tudi v Schönbrunnu. Marija Luiza se je smejala, vendar brez posebnega zadovoljstva. Kongres je moral urediti njen položaj s tem, da je odobril tisti člen pariške pogodbe, ki je Mariji Luizi podeljeval vojvodino Parmo. Vendar pa ni nikdar posredovala, da bi se njen položaj čimprej uredil.

Kmalu si je lahko ustvarila sliko o tem, kaj pomeni dunajski kongres. Ves kongres ni bil drugega ko velika plesna prireditve, teh plesov pa se ona ni smela udeleževati. Bila je cesarica, ki so jo vrgli s prestola, bila je daleč proč od svojega moža; možje kongresa, ki so se vsak večer zabavali, podnevi niso delali drugega ko delili zapuščine njenega moža. Moralo ji je biti zelo mučno, ko je bila prisiljena prikrivati svoja resnična čustva in svoje načrte. Prikrivala jih je tako spretno, da ni nikdo opazil nič. Tega ni opazil niti dobri baron Meneval, ki je vedno živel ob njej in pridno sproti zapisoval dogodke njenega dnevnega življenja. Za vse to ni izvedel niti knez Metternich, ki jo je od daleč nadziral in so jo njegovi vohuni povsod zasledovali. Cesarica je bila namreč zelo nezaupljiva. Svojo pošto je zaupala odposlanec, ki je bil tako močan in tako sijajen jezdec, da ga jezdec barona Hagerja nikdar niso mogli prehiteti. Še manj pa so o njenih zadevah mogli izvedeti principi, plemstvo in druge osebnosti, ki jih je morala stalno vabiti na kosila. Med temi so bili zlasti Gentz, tajnik kongresa, minister Stadion, vojvodinja Sagan, lady Carstlereagh in neizogibni knez Ligne.

(Dalje.)

Droblne novice

Koledar

Sreda, 1. julija: Jezusova Rožnja Kri; Teobald, spoznavalec; Aron; Rumold, škof in mučenec; Martin, škof.

Četrtek, 2. julija: Marijino obiskanje; Proces, mučenec; Marcija, mučenica; Oton, škof; Svitun, škof.

Novi grobovi

† Gospa Marijana Perič, mati pokojnega ljubljanskega župana dr. Lj. Periča, je v Ljubljani mirno v Gospodu zaspala. Pogreb bo v sredo 1. julija ob 2 popoldne v žal. kapela svetega Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu. Naj težko preizkušeni gospe sveti večna luč! Žalujem naše iskreno sožalje!

— Dr. učiteljske v Ljubljani. Ravnateljstvo drž. učiteljske v Ljubljani sporoča, da je svojo pisarno preselilo dne 27. junija v Marijanišče, Poljanska cesta 28. — Ravnatelj.

— Nekaj junjske vremenske bilance. Junij je med našim ljudstvom znan kot eden najdeževnejših mesecev, ko so velike nevarnosti za povodnji in hude nevihte. V juniju, ko je košnja na višku, so druga leta prav hude plohe ovirale košnjo in sušenje sena. Letošnji junij je bil v vsakem pogledu velika izjema. V prvih desetih dneh je prinal hudo vročino. Nato je sledila prav kratka deževna doba in za tem je znova nastopilo lepo vreme, nakar je bila druga deževna faza. Junij je vsega zaznamoval do 12 deževnih dni z okoli 80 mm dežja. Letošnji junij ni dosegel deževnega povprečnika, ki so ga vremenslovci določili na podlagi opazovanj za junij in ki znaša do 150 mm. Zadnji dnevi junija so bili razmeroma precej deževni. V soboto ponoči na nedeljo jutraj so se vrstili hudi nalivi tako, da je padlo do 8 mm dežja. Zemlja je bila dobro namočena. Nedelja je bila jutraj meglena in hladna. Imeli smo le +9° C jutranje temperature, po dnevi pa do +23° C. Barometer se počasi dviga. Na praznik apostolov sv. Petra in Pavla je bilo po dnevi prijetno vreme, semo popoldne se je nagibalo k hudi nevihti, ki je besnela bolj proti severovzhodu, toda se je zaobrnila v smer proti jugu na Dolenjsko. V Ljubljani je na praznik padlo popoldne nekaj kapljic. Nato je spet posijalo sonce. V torek jutraj je bila na Barju nizka megla. Jutranja temperatura je dosegla +10° C.

— Nepredvidnost povzročila železniško nesrečo. Apelacijsko sodišče v Napoliju je izreklo končno obsodbo strojevodja in kurjača vlaka, ki se je dne 31. dec. 1939 na napolski postaji zaletel v osebni vlak in povzročil smrt 36 oseb, ranjenih pa je bilo 103. Strojvodja je spregledal signalno napravo, ki je kazala na »stoj«. Stroj je v svojo silo butnil v osebni vlak, ki je stal na postaji. Sodišče je obsodilo strojevodjo na 16 let, kurjača pa na 10 let ječe. Podoben proces je bil pred sodiščem v Bologni. Lani 20. junija je strojevodja brzega vlaka dobil navodilo, naj pri izhodu iz postaje v Bologni vozi počasi, dokler ne pride na prosti tir. Strojvodja pa je takoj zagnal vlak z brzino 90 kilometrov. Na prvem ovinku je vrgel stroj s tira, da je trčil ob vagon na sosednjem tiru. Dve osebi sta bili mrtvi, 17 pa ranjenih. Strojvodja je bil obsodjen na tri leta in šest mesecev strogega zapora.

— Smrt dveh mladeničev v kanalu. V Milanu sta se dva mladeniča šla hladiti v kanal »Lambretto«. Prav tam pa je kopanje sila nevarno, ker je voda kalna, dno kanala pa blatno. Mladeniča sta stopila v vodo, toda noge so se jim pogrezle v blato, preden sta mogla zaplavati. Ker si nista mogla osvoboditi nog, sta utonila. Reševalci so sicer takoj prihiteli na pomoč in oba mladeniča potegnili iz vode, pa sta bila že mrtva.

— Tudi borovniče listje je dobro. Poročali smo že, da naši ljudje na deželi pridno nabirajo razne domače zdravilne čaje, kakor robidovo, jagodovo in podobno listje. Nekateri rabijo to listje sami doma za čaje, ki pravilno pripravljeni in z dodatkom kakega jabolčnega khlja ali olupka ali kaplje limone prav nič ne zaostajajo za ruskimi čajem, le da je ta čaj neprimerno cenejši. Večina ljudi pa tako nabirano listje prodaja raznim trgovcem, ki ga radi kupujejo in dobro plačajo. Za razne čaje pa je dobro tudi borovniče listje, ki mora biti dobro osušeno in držati dolgo, da celo leto. Ni nam znano sicer, ako trgovci tudi borovniče listje kupujejo, vendar pa svetujemo podeželskim ljudem, naj za svojo uporabo naberejo tudi borovničnega listja, ki daje prav dober in zdravilen čaj. Temu čaju lahko dodamo še nekaj posušenih borovnic in imamo prav okusno pijačo. Ljubljancem pa ne svetujemo, da bi preveč trkali to listje, zakaj borovnic je na

Golovec in Rožniku vsako leto manj in če bo šlo tako dalje, jih bo kmalu zmanjkalo. Kdor pozna Ljubljancem, ve, da bi bili pripravljeni kar ruvati borovniče grmičje, samo, če bi imeli od tega kako korist. Borovniče listje je treba trgati pri vrhu, tako da grm ostane in da bo prihodnje leto zopet dovolj borovnic, tega drobnega in vedno dobrodoškega sadu.

— Mislimo na silose! Silosi so sredstvo, ki nam omogoča, da imamo čim več krme za govejo živino in za prašiče. Kjer koli imajo silose, se pohvalijo, koliko laže prehranijo vso živino. Medtem ko je prej vedno primanjlovalo pozimi krme za živino, sedaj z lahkoto izhajajo in živina se pri tem dobro redi. Pametni kmetovalci bodo posnemali svoje naprednejše tovariše in si uredili silose. Zanimivo je, da krmo, ekisano v silosih, rada žre celo taka živina, ki običajno nima najbolj izvrstnega teka in ki ima šibka prebavila.

Ljubljana

Prvi petek je pred nami!

V vseh cerkvah so tridnevne kot priprava na prvi petek v juliju. Pripravimo se na obhajanje prvega petka z udeležbo pri tridnevnicah.

1 Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek, 2. julija v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob šestih bo sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. K evharistični pobožnosti vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa. Popolni odpustek dobe ta dan vsi člani bratovščine.

1 Na uršulinski vadnici v Ljubljani bo vpisovanje v prvi razred 1. in 2. julija od 8 do 12.

1 V Ljubljani umrli od 19. do 25. junija t. l. Škrbina Marija roj. Komatar, 70 let, upokoj. tob. tovarne, Društvena ulica 1; Bassin Roger, 70 let, finančni nadzornik v p. Strossmayerjeva ulica 16; Dejak Marija, 31 let, žena prog. čuvaja, Lipovec 14, obč. Ribnica; Kikelj Ivan, 72 let, trgovski sluga, Rožna dolina c. XV/31; Zorman Ivan, 71 let, železn. upokoj., Cesta v Mestni log 21; Mulaček Berta roj. Rus, 47 let, žena uradnika Kmetijske družbe, Dalmatinova ulica 11/L; Smole Franc, 72 let, strojevodja drž. žel. v p. Ljubljanska ulica 3a; Bizjak Katarina roj. Skubic, 80 let, zasebnica, Krekova 17. V ljubljanski bolnišnici so umrli: Kadunc Janec, 45 let, progovni delavec, Repše 9, občina Dobrunje; Novljan Josip, 30 let, kleparski pomočnik, Vidovdanska c. 9; Hudnik Franciška, 26 let, modistinja, Hradečkova cesta 38; Mihelič Angela roj. Makovič, 66 let, zasebnica, Stefanova ulica 16; Cuzak Ana, 65 let, bajtarica, Zavor 58 pri Dobrunjah; Sovan Janec, 34 let, čevljar, Dolnji Logatec 23; Skubic Jože, 46 let, trafikant in vojni invalid, Sap 20, obč. Šmarje; Farčnik Blaž, 34 let, šofer, Ribniška ulica 7.

1 Tudi športna igrišča so preorali. V današnjem času, ko so celo javne parke in nasade v Ljubljani spremenili v svoje vrtove, kakor »Zvezdec« in Tivoli ter Muzejski trg, seveda tudi razna športna igrišča ne smejo delati izjeme. Nekatera igrišča so pač takega značaja, da jih ni mogoče spremeniti kar brez noč v obdelano zemljo, recimo Stadion, ki je zgrajen v bivši gramozni jami, na samem samskem prostoru. Pač pa je bilo na primer spremenjeno v eno samo lepo in veliko plodno njivo eno najlepših športnih igrišč v Ljubljani, namreč igrišče SK Korotana pod Rakovnikom.

1 Mehkih drv je že več. Pred nekaj dnevi smo poročali o vneni nekaterih ljubljanskih gospodinj, ki bi najraje prekupile cele vozove mehkih drv, ki jih dovažajo okoliški kmetje v mesto. Ko so okoliški kmetje zvedeli, kako gladko gredo trske in mehka drva v denar, so jih pričeli zadnje dni že v večji množini uvažati v mesto, tako da je v jutranjih urah sedaj na glavnih dovoznih cestah videti že dovolj trsk in butaric mehkega lesa. Prave ponudbe, ki bi dovedla tudi do kakega konkurenčnega boja med okoljani in prodajalci, pa zaenkrat še ni opaziti, upati pa je, da se bo to kmalu zgodilo.

1 Uboga mati, brez vsakega zaslužka, z dvema nepreskrbljenima otrokoma, vlnudno prosi dobre ljudi kakršne koli pomoči. Darove sprejema uprava »Slovenca«.

Naročajte »Slovenca«!

vi, da je »poeta vates, ki kaže pota v zemljo sreče. Na to naveže Rabadan svojo oznako Budakovega »Ognjišča«: »Ta začarani svet sreče nosijo Budakov ded Vidurina, Anera in Lakan (glavni junaki romana in drame) v svojem srečnem, prečiščemem v trpljenju, utrjenem v moralni čistosti, ogretem v stoletnem ognju rodbinskega ognjišča... A Budak in laudator temporis acti, njegov ded Vidurina se brani kukanja za starimi časi in vidi rešitev sodobne »pošasti in proklestva« v vrnitvi k stari pameti, ljudem in zemlji, iz katere smo vznikli... ker resnično napredovati moremo samo po svojih poteh...»

Budak je z »Ognjiščem« zopet postavil steze večnih izvorov moči in kreposti: vero v zmago dobrega, v uspeh svojega dela in v neumrljivo vitalnost svojega naroda; Budak je hrvatskemu narodu prinesel nov socialni in nacionalni evangelij in ga vdihnil v delo, ki ne bo umrlo, kakor tudi ideal ne in narod, ki so ga inspirirali — zaključuje Rabadan.

V sestavku »O dramatizaciji Ognjišča« izvemmo, da je Budak roman napisal v tujini 1937 in da je Rabadan začel ostvarjati dramo v jeseni 1. 1939 v Splitu, ko je v Senju doživel prvič to »zvelepsem ognjišču«. Avtor opisuje nato svoje doživljanje drame (emotivno in tuživno ustvarjanje) in graditve drame (racionalno-tehnično delo). Pomembno je avtorjevo gledanje na dramatiziranje: »Nikdar nisem postopal po običajnem receptu dramatizatorjev: prepiši doslovno in originalno nekaj strani, zveži to izgrane kose in — končano. Dramatizacija ni obrtniški posel, za katerega bi bilo dovolj poznanje nekaterih scenskih efektov, ne, to je nova umetnina, »Nachdichtung«, ki mora reproducirati duha in vse odlike predloge. — Zaradi tega sem pisal scensko transpozicijo Budaka kot svoje lastno delo. — Psihologijo Budakovih junakov je bilo potrebno izraziti z novimi sredstvi, ne vzeti ničesar dobesedno, a zopet tako, da ostane Budakovo. — Kratko: dramatizacija mora tudi tistemu, ki Budaka sploh ni bral, nuditi čim bolj

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Sreda, 1. julija: Zaprt. Četrtek, 2. julija ob 17.30: Kralj na Betanovi. Red B. Petek, 3. julija ob 15. Kovarstvo in ljubezen. Prvič v letošnji sezoni. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol.

Opera. Sreda, 1. julija: Zaprt. Četrtek, 2. julija ob 17: Prijatelj Fric. Red Četrtek. Petek, 3. julija: Zaprt.

RADIO. Sreda, 1. julija: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Pesmi in napetvi, v odmoru (8) napoved časa — 8.15 Poročila v italijanski — 12.15 Kmetijski trio — 12.40 Trio Ambrosio — 13. Napoved časa, poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Koncert ljubljanskega godalnega kvarteta: L. Pfeifer — 1. violina, Albert Dermelj — 2. violina, Sedlbauer — čelo, Vinko Sušteršič viola — 14. Poročila v italijanski — 14.15 Pisana glasba — 14.30 Koncert kitarista Karla Hladke — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.15 Operna glasba — 18.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Operna glasba — 20. Napoved časa, poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Vojaske, pesmi — 20.45 Operna glasba 21.15 Koncert violinista A. Dermelja, pri klavirju M. Lipovšek — 21.45 Nastop novih pevcev v okviru pripravljene tečaja za radijsko petje, orkester Cetra vodi dirigent Barzizza, orkester pesmi vodi dirigent Angelini — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarni: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6, mr. Ročevan, Celovška cesta 62, in mr. Gurtus, Moste, Zaloška cesta 47.

Z Gorenjskega

Bolničarski tečaj je bil te dni v Kranju. Voda je sestra Lizi Triller, ki je uvedla udeležence tečaja v prvo pomoč pri obolenju in pri nesrečah. Poučila je udeležence tudi v domači bolnišnici in zdravniški oskrbi.

Veliko prireditev, na kateri so nastopili fantje in dekleta, so imeli te dni v Vodicah.

Sestanek vseh zaposlenih na Jesenicah je bil te dni. Govoril je okoliščinski načelnik Steinacker, ki je razložil smisel in pomen kakor tudi naloge na novo osnovanega službenega mesta »Ortswaltung« Jesenice. Opozoril je, naj se vsi obračajo na to upravo v vprašanji delavskega prava in socialne politike. Za Gorenjsko veljavne navedbe se morajo brezpogojno in najstrožje upoštevati.

S Spodnjega Štajerskega

Umrli je v Mariboru v visoki starosti 80 let vdova okrajnega glavarja Hedvika Fraenzl-Vesteneck, dalje sta umrli v Mariboru 22 letna žena tiskarja Pavla Tachler in 77 letna zasebnica Terezija Lebe roj. Viher.

Mladinsko prenočišče v Ptuj. V ptujskem gradu so preteklo soboto odprli prvo spodnještajersko prenočišče za potujočo mladino. V bivšem pisarniškem posloju na južni strani zunanega grajskega dvorišča so opremili pet dnevni in spalnih prostorov, v katerih bo prostora za trideset mladeničev, ki potujejo.

Izmenjalnica za čevlje v Ptuj. Te dni so ustanovili v Ptuj izmenjalnico za čevlje, v kateri bodo lahko matere zamenjale čevlje, ki so otrokom postali premajhni, za dovolj velike. Predpogoj je, da so čevlji, ki jih hočejo zamenjati, uporabni še za druge otroke.

Nesreče. 19letni posestnikov sin Jožef Lorber v Selnici je med poljskim delom tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo nad kolonom. — Triinšestdesetletna Terezija Zorko iz Gačnika je padla s senika štiri metre globoko in odnesla hude notranje poškodbe. — 51letni Ivan Trampah v Mariboru je padel s poštnega voza, prišel pod kolesa ki so mu zlomila in hudo ranila desno nogo. — 21letni ključavničarski pomočnik Anton Knehtl, ki je bil zaposlen pri nekem mariborskem ključavničarskem mojstru, je po nesreči vtaknil obe roki v stroj, ki mu je popolnoma odtrgal dva prsta, druge pa hudo poškodoval. — Poestnik Adolf Lošičnik iz St. Ilje pri Velenju je na svojem vrtu gasil apno. Nena doma mu je spodrsnilo in padel je v jamo, napolnjeno z apnom. Obe nogi do kolena sta hudo opečeni. — Ana Gorjup iz Celja je padla s kolesa in si zlomila desno nogo.

Nevarno zastrupljanje. Preteklo soboto so iz Teharjev pri Celju prepeljali v celjsko bolnišnico Antonijo Lorger, ki si je zastrupila kri. Pred mesecem si je ranila nogo, pa se za to rano ni dosti zmenila, vsled česar je nastalo nevarno zastrupljanje.

Električni tok ga je ranil. V nekem velepodjetju na Tezmem pri Mariboru zaposleni elektromonter Franc Krevh je prišel po nesreči v stik z močnim električnim tokom. Dobil je tako hude poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Iz Hrvatske

Visoko odlikovanje maršala Antonesca. Poglavnik je odlikoval romunskega maršala z veleredom krone kralja Zvonimirja z meči.

Zborovanje nemških zadugarjev v Osijeku. Glavna zveza kmetičkih gospodarskih združenj nemške narodnostne skupine v Neodvisni Državi Hrvatski je imela oni dan letni občni zbor v Osijeku. Na običnem zboru so govorili tudi veliki župan Hefter, voditelj nemške narodnostne skupine na Hrvatskem dr. Altgayer ter zastopniki hrvatskega združenstva. Vsi govorniki so poudarjali prijateljsko sodelovanje nemških in hrvatskih združenj.

Znano kopališče in zdravilišče Hlidiže je pred dnevi pričelo a sezono.

V Petrinji so prejšnji teden ustanovili mestno hranilnico.

Hrvatski minister za ljudsko zdravje, ki se je pred kratkim vrnil s študijskega potovanja po Nemčiji, je prejšnji teden pregledoval delovanje podrejenih mu zdravstvenih ustanov v pokrajini. Obiskal je več mest ter je v Osijeku določil izbrano poslopje za dečji dom, v Vinkovcih je pa odprl novi tuberkulozni dispanzer.

Dne 5. in 6. julija bo v Zagrebu velika filatelistična razstava, na kateri bodo sodelovala vsa filatelistična društva iz Zagreba in pokrajine.

Te dni zboruje v Zagrebu finančni odbor Sabora in pretresa finančne načrte hrvatske vlade. Bavi se tudi z osnovno novega državnega proračuna. Na četrtkovo sejo je prišel tudi Poglavnik ter je dal članom finančnega odbora navodila za bodoče delo.

Hrvatsko prometno ministrstvo, pod katerega spadajo tudi vsa javna dela, je poskrbelo za kredite za nadaljevanje del pri graditvi nove moderne ceste, ki bo vezala Zagreb z Zemunom.

Hrvatske akademike, članice ustaških organizacij, so se same ponudile, da bodo med poštincami delale kot zaščitne sestre v vojaških in ostalih bolnišnicah ter bodo tudi po raznih tovarniških obratih zamenjale delavke matere, ki bodo ta čas lahko izkoristile za dopuste.

Iz Srbije

Hud napad Nedića na biv. jugoslovansko šolstvo. Srbski ministrski predsednik je imel v zvezi z objavo novega vseučiliškega zakona in imenovanja novih vseučiliških profesorjev govor, v katerem je ostro napadel prejšnje šolstvo ter je zanj dejal, da je narodu več škodilo, kakor pa koristilo. Posebno vseučilišče. Takšno stanje v šolstvu je po njegovem mnenju prihajalo od nenaradne državne politike, od strankarskega vpliva na prosvetni aparat, od čisto napačno umevane šolske svobode in od nemešanja državnih organov v delo najvišjih prosvetnih ustanov. Ta Nedičev govor komentira tudi srbsko časopisje ter med drugim poudarja, da se nova Srbija gradi na osnovi načrtna nestrankske državne politike, ki se je pričela že izvajati tudi v šoli. Uredba o ureditvi vseučilišč in postavitve izbranih nacionalnih in pozitivnih znanstvenikov za matico novih stremeljen na vseučilišču najbolj jasno prikazuje prelom z usodnimi zablodami in dokazuje, da je sedanja Srbija stopila na novo pot.

Nova skupina srbskih kmetov v Belgradu. V Belgrad je dopotovala nova skupina srbskih kmetov iz ramskega, požarevskega in golubkega okruga. Za časa svojega bivanja v Belgradu je bila sprejeta pri Nediću in pri ostalih članih sedanje srbske vlade, ki so kmetom dajali pojasnila o političnem in gospodarskem položaju v državi ter o stanju bojev na posameznih svetovnih bojiščih. Na enem sestanku, ki ga je imel s kmeti srbski minister za narodno gospodarstvo Oljčan, je minister dejal, da bo v najkrajšem času končana prenova prehrane ljudstva v Srbiji, takoj za tem bo pa srbska vlada pričela z drakonskimi ukrepi pobijati črno borzo. Črnoborzi janci so po mnenju tega ministra prav tako veliki notranji neprijatelji, kakor vsi ostali prevratni elementi.

Obča državna statistika v srbskem notranjem ministrstvu je izdala zemljevid o administrativni razdelitvi Srbije. Na zemljevidu so zarisane meje občin, okrajev in okrožij. Knjižarne ga prodajajo po 30 dinarjev.

MIŠEK

90

direktiv

Saj ni vedel, da sta to onadva, ampak je mislil, da je cela množica razbojnikov.



Bum! Bum! so odmevali streli.

Ko se je dim razpršil, je Kužek močno osupnil, ko je spoznal, da sta oba streljala v — zrcalo, ki se je seveda razletelo na tisoče črepinj!



Po hudi bitki sta zmagala Mišek in Kužek. Izkazalo se je, da so zlikovci kradli lase in jopice zato, da so dobili iz njih papir za ponarejanje denarja. Mišek je užival slavo premetenega detektiva in je dobil bogato nagrado od župana.

KONEC.

KULTURNI OBZORNIK

Dramatizacija Budakovega »Ognjišča«

Budakov roman »Ognjišče« je danes najbolj reklamirano hrvatsko knjižno delo in bo v juliju izšlo tudi v slovenskem prevodu (Lj. knjigarna).

Gledališče v Zagrebu daje tekočo sezono »Ognjišče« v dramatizaciji Tita Strozija, poznane igralka in režiserja. Ogromno vsebinsko bogastvo romana je Strozij postavil na oder po prilično primitivni dramatizatorski metodi, kajpak z veliko rutino, poznavanjem odra, scenskih in svetlobnih efektov. Dramatizacija predstavlja Budakov roman verno in realistično v običajni teatrski formi.

Vojmil Rabadan, znani hrvaški odrski reformator, sodelavec slovenskega »Ljudskega odra«, osnovatelj in ravnatelj drame v Splitu in sedaj vodja gledališča Ustaške mladosti v Zagrebu, je napisal po romanu in nekaterih novelah Budakovih dramo »Ognjišče«, ki jo je izdala kot izredno izdajo Matica Hrvatska v zelo lepi opremi. Crteže, ki so predvsem dekorativnega pomena, nekoliko pa tudi sugestije inscenatorju, je izdelala Zdenka Šertić. Drama je zgrajena preračunano, a je že v zunanji zgradbi originalna. Obsega tri dejanja (6 slik), prolog in epilog, v celoti torej osem slik (Ognjišče deda Vidurine, Pomladne sanje, Črni oblaki, Kolibica v klasju, Jesenske megle, Sneg je zamedel sledi, Poslednja burja, Nad Velebitom se svetlika). Dejanje drame je postavljeno v vas sv. Roka v Liki in obsega razdobje od 1918. do 1928. leta. Kot uvertura v knjižno izdanje je pesem Budakova Dedovo ognjišče (iz 1921. l.) Na kraju knjige je Rabadan predstavljal Budaka kot književnika, pa tudi orisal njegovo borbo za ostvarjenje Nezavisne hrvaške države. O Budaku pra-

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET

KRAJEV. GODEC



244.

Zdaj so kakor skale veliko kamenje valili na približujočega se sovražnika. Tam so zatočili dolgo in debelo tramovje na Turke, da je zlomilo mnogim roke in potrgalo noge. Tu so zopet vliвали vrelo vodo in krop na krvoločnike, ko so jeli izpodkopavati zidovje.



245.

Se večji uspeh pa je imela vrela smola, ki so jo kuhali v velikih kotlih in jo metali čez zidovje. Vse je požgala za sabo in kamor je kanila samo kaplja tekoče strdi, je požgala kožo in meso prav do kosti. Človeško meso Turkov je cvrčalo pod vročim curkom in lestve so se praznile sovražnikov.



246.

Tri dni in tri noči so se neprenehoma branili Rožanje pred silnim napadom. Turki niso imeli uspeha ne na Gradišču ne pri cerkvi sv. Jakoba. Izgubili so že mnogo ljudi. Obupavali so celo, da bi se mogli v kratkem polastiti kristjanskih taborov, ki so bili utrjeni z močnimi rokami, še bolj pa z močno vero.

Sport

Državno prvenstvo v B diviziji

Včeraj se je po državi nadaljevalo nogometno prvenstvo tokrat samo v B in C diviziji, kjer se tekme niso končale. Borbu posameznih klubov v obeh razredih je bila zelo ostra, posebno v B diviziji kjer gre klubom za to, da pridejo v A razred. Na sporedu so bile vse tekme. Bari je ostal kljub neodločenemu rezultatu, ki ga je dosegel s Fanfallo 0:0, na prvem mestu in si je že zagotovil vstop v A divizijo. Bolj napeta pa je zdaj borba med ostalimi klubi ki mu slede, kajti vsi imajo skoraj enako število točk.

Rezultati včerajšnjih srečanj:

Lucca: Lucchese : Fiumana 3:1
Novara: Udinese : Novara 2:0
Siena: Vicenza : Siena 2:0
Brescia: Brescia : Prato 6:2
Lodi: Fanfallo : Bari 0:0
Pisa: Pisa : Savona 3:0
Piacenza: Reggiana : Alessandria 1:1
Padova: Padova : Pro Patria 3:1
Pescara: Pescara : Spezia 2:1

Vrstni red in število doseženih točk pa je do prihodnje nedelje naslednji:

Bari 47, Pescara 44, Vicenza in Padova 43, Brescia 39, Pisa 35, Spezia 34, Novara 34, Udinese 32, Alessandria 32, Pro Patria 30, Fanfallo 30, Siena 29.

Tudi pokalno prvenstvo je končano

Rimska Roma, ki si je nedavno osvojila absolutno državno nogometno prvenstvo, je dobila tovariša. To je enajstletica Juventus, ki si je preteklo nedeljo priborila dragoceno trofejo in ž njo naslov pokalnega prvaka. Po neodločeni tekmi preteklo nedelje v Milanu sta se pomerila tokrat oba finalista Juventus in Milano v Mussolinijevem stadionu v Torinu. Večino prostorov obsežnih tribun za gledalce so zasedli Torinci, precej pa je bilo tudi Milančanov, ki so prišli bodrit svojih 11 zastopnikov igre na zelenem polju.

Nedeljska tekma je potekla v znatni premoči domačih. Juventus je zaigral poletno in srečno, kakor že davno ne. Zlasti se je odlikoval Albanec Lustha, ki je imel nenavadno dober dan. Prve pol ure so se vrstili temperamentni napadi s polja v polje. V 30. minuti se je prvič sprostila dobra volja Torincev, ko je Lustha smuknil nimo obrambe in poslal prvo žogo v mrežo, 1:0 za Juventus. Prvi uspeh je dal igralcem v črno-belih dresih toliko volje, da so že po petih minutah poviali svoje vodstvo na 2:0.

Izvrstni strelci Milana, ki so dosegli toliko zadetkov na tekmah za državno prvenstvo, so bili tokrat nesrečnih nog. Cesar ni razdrla obramba, je ujel vratar Juventus v svoje varne roke. Pač, v 11. minuti drugega polčasa so dosegli prvi uspeh. 2:1. Ostal pa je to edini gol v prid milanskega napada. Tempo igranja je ostal ves čas oster, Juventus je smoval vedno nove na-

pade, Lusthi pa se je posrečilo, da je v pišli četrte ure poslal v mrežo še tretji in četrti gol. Končno stanje je bilo 4:1 v prid Juventusa. Juventus si je priboril pokalno prvenstvo za leto 1942.

Nedeljski športni drobiž

Zadnja junijska nedelja ni imela posebno važnega mednarodnega sporeda. Bilo pa je nekaj atletskih in plavalnih prireditev, ki so dale dobre rezultate. Da začnemo pri »kraljici« športov:

Iz Kiela poročajo o skakaču H. Nackeju, ki je preskočil v višino 1.92 m. Do svetovne znamenke manjka sicer še 17 cm, je pa uspeh Nackeja v letošnji sezoni najboljši med Nemci.

V metanju diska je padla znamka visoke mednarodne vrednosti. Nemec Storch ga je pognal 57.58 m. Z istih igrišč omenjamo še naslednje izide: Plotzner je preskočil s palico 3.90 m, Inge Haus (Königsberg) je skočila 5.63 m v daljino, olimpijska prvakinja Mauermayerjeva pa je vrgla disk 43.25 m.

Toliko o lahki atletiki. Po daljšem času smo zvedeli spet za nekaj dobrih rezultatov v plavanju. V mislih imamo zlasti poročila iz Nizozemske, kjer imajo celo vrsto čudovitih povodnih deklet. V prostem slogu na 100 m se je uveljavila tokrat Ri van Dinova z 1:09.2 min. v prsnem plavanju na 200 m pa gospodična Haverslag s časom 3:03.8 min. Toliko o Nizozemkah, tokrat izjemoma brez Ragnhilde Hvegerjeve.

Iz Nemčije smo zvedeli za uspeh Karnerjeve, ki je preplavala 100 m prosto v 1:13.8 min. Madžare pa je razveselil najnovejši rezultat Tatosa, ki je zmogel 200 m prosto v izvrstnem času 2:15.2 min.

Za dobro voljo

Gospa pošlje preprosto služkinjo h prekajevalcu, naj vpraša, če ima parkelje (svinjske noge), ki so njenemu možu silno všeč. Dekle se brž vrne.

»Ali je kaj?« — vpraša gospodinja.

»Nisem mogla videti, ker je imel nogavice in čevlje.«



Umrla je naša ljuba starica

Marijana Perič

Pogreb bo v sredo 1. julija ob 2. uri popoldne iz kapelice sv. Jožefa na Zalah.

Ljubljana, dne 30. junija 1942.

Družini Perič in Golia.

Mali oglasi

Stanovanja

Oddajo:

Stanovanje

soba in majhna kuhinja brez pritliklin, se odda stranki, katera ima svoj štedilnik, za 1. avgust. Bavdkova ulica 7, Moste.

Filatelija

Filatelisti pozor!

Nakup in prodaja znamk vseh vrst »JOL« albumov in filatelističnih potrebščin je najugodnejša v knjigarni Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6, telefon 44-24.

Prodajo

Zimo za modroce

vseh kvalitet kupite najugodnejše pri »ZIMA« Jager Milan, prva ljubljanska mehanična predilnica žime, trgovina Sv. Petra c. 17, tel. 20-43. Predilnica Fu ine, tel. 20-45.

Razno

Prevode

v italijansko in nemščino opravlja strokovnjak. Vprašati: telef. št. 23-67.



HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JEZICI

sporoča žalostno vest, da je dne 29. junija umrl

FRANC STRAH

knjigovodja

Pokojsnik je posvetil mnogo svojih sil in dela za uspeh našega zavoda. Zato mu bodi ohranjen časten spomin!

Ježica, 30. junija 1942.



ZAVAROVALNA IN POSOJILNA ZADRUGA NA JEZICI

objavlja žalostno novico, da je na dan sv. Petra in Pavla odšel v večnost gospod

FRANC STRAH

knjigovodja

Pokojsnik je bil med ustanovniki zadruga, njen prvi predsednik in potem knjigovodja. Za dvig zadruga je bil zelo zaslužen in zato mu bodi ohranjen lep spomin!

Ježica, 30. junija 1942.



Nenadoma je smrt iztrgala iz naše srede našega dobrega soproga, očeta, sina in brata, gospoda

FRANCA STRAHA

knjigovodja.

Na dan sv. Petra in Pavla popoldne je previden z zakramenti za umirajoče odšel k Bogu po plačilo. Pokojnika bomo položili k večnemu počitku v četrtek dopoldne Pogreb bo ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti na župno pokopališče na Stožicah.

Ježica pri Ljubljani, 29. junija 1942.

Zaluzoči:

MARJETA, žena; JANEZ, FRANCKA in TONCEK, otroci; mati, brat in sestra in ostalo sorodstvo

Giovanni Verga:

4

Tone Nevolja

Roman.

Poleti pa niti ni bila potrebna sveča, ker so lahko stali na pragu, pod svetilko, ko jo je prižgal mojster Cirino in včasih je prihajal don Mihael, narednik carinske straže; pa tudi don Silvester, občinski tajnik, se je za trenutek pomudil, ko se je vračal iz vinograda.

Tedaj je don Franco govoril in si medtem mel roke, da so oni kot majhen parlament in sel se je ustoličit za mizo, češljajoč si s prsti bujno brado, z nekim tako prekanjenim nametom, da se je zdelo, kot bi hotel koga porazustiti za zajtrk; včasih je pred ljudmi nehoti in polglasno izustil kratak govor, dvigajoč se na nožice in bilo je videti, da on vse bolje ve od drugih, tako, da ga don Giammaria ni mogel prenašati, požiral je žolč in mu pljuval v obraz latinske besede. Don Silvester, no ta se je pa zabaval, ko je gledal, kako si zastirajo kri, da bi oprali zamoreca, ne da bi pri tem zaslužili niti ene stotinke; on vsaj ni bil razkažen kot oni tam in zato — so govorili v vasi — je on imel najlepše ograde v Trezzi — »kamor je bil prišel bosonog« je dodajal Gosja noga. Ščunal jih je enega proti drugemu in pokal je od smeha z vzkliki ahi! ahi! ahi! da se je zdel kot kura.

»Glejte don Silvestra, ki nosi jajce,« je pripomnil Loccin sin.

»Don Silvester nosi zlata jajca, tam v občinski hiši,« je odvrnil Gosja noga.

»Uhm!« je bruhnil gospodar Fortunat »beračija! botra Zuppidda mu ni hotela dati svoje hčere.«

»To pomeni, da ima mojster Turi Zuppiddo rajši jajca svojih kur,« je odgovoril gospodar Tone.

In gospodar Čebula je z glavo pritrtil.

»Račune imej vsak, z onim, ki mu je enak,« je dodal gospodar Nevolja.

Gosja noga je pa zatrdil, če bi se bil don Silvester zadovoljil s tem, da ostane med sebi enakimi, bi sedaj imel v roki motiko namesto peresa.

»Ali bi Vi dali Vašo nečakinjo Meno?« je končno dejal gospodar Čebula in se je okrenil k gospodarju Tonetu.

»Vsakdo se da svoji obrti in volk ovcam.«

Gospodar Čebula je z glavo venomer pritrjeval, tembolj, ker je med njim in gospodarjem Tonetom že padla kaka beseda o tem, da bi omožili Meno z njegovim sinom Brasijem in če bi kupčija z volčjim bobom šla po sreči, bi Mena imela svojo doto v gotovini in zadevo bi hitro sklenili.

»Dekle je tako, kot je vzgojeno in predivo, kot je opredeljeno,« je nazadnje dejal gospodar Nevolja in gospodar Čebula je potrdil, kako so v vasi vsi vedeli, da je Dolginka znala vzgojiti hčer in vsakdo, ki je ob tisti uri šel po poti in je slišal, kako so tolkle statve »Svete Agate«, je dejal, da botra Maruzza pač ne troši zaman svečinega loja.

Ko se je Dolginka vrnila domov, je prižgala luč in se je postavila z motovilom na mostovž, da bi tule do kraja navila z nitmi, ki jih je rabila za teden dni tkanja.

»Botre Mene ne vidiš, ampak slišiš in noč in dan je pri statvah, kot sveta Agata«, so govorile sosedice.

»Dekleta se morajo na to privaditi,« je od-

govorila Maruzza, »namesto da bi stale pri oknu. Ne snubi dekleta, ki pri oknu poseda.«

»S tem, da vedno stoji pri oknu si pa nekatere ujamejo moža, med tolikimi, ki gredo mimo,« je pripomnila sestrčna Ana iz hiše nasproti.

Sestrčna Ana je imela popolnoma prav, kajti njen sin Rok, ta naivnež, se je pustil ujeti v krila Rožičevke, ki je bila ena tistih, ki nesramožljivo postajajo pri oknu.

Ko je botra Grazia Gosja noga zaslišala na cesti pogovor, je tudi ona stopila na prag, s predpasnikom polnim bobov, ki ga je vprav lusčala in se je hudovala nad mišimi, ki so ji preluknjale vrečo kot cedilnik ter se je zdelo, kot da bi to nalašč napravile, kakor da bi imele človeško pamet: tako se je razgovor posplošil, kajti tudi Maruzza je napravila toliko škode, ta prokleta golazen! Sestrčna Ana jih je imela polno hišo, od kar ji je poginil maček, zlata vredna žival, ki je poginila ob brce botra Tineta. Sivi marčki najbolje love miši in bi jih šli iskati v uho šivanke. Mačkom pa ni bilo dobro ponoči odpirati vrat, kajti neko staro iz Aci svetega Antona so pretentali na ta način, da so ji tri dni prej ukradli mačka in so ga ji potem vrnil napol poginulega od gladi, da je mijavkal pred vrati; in uboga ženica, ki ni imela srca, da bi ob tisti uri pustila živalco na cesti, je bila odprla vrata in tako so se ji v hišo pritihtopili tatovi.

Dandanes si lopovi izmišljajo vsakovrstne zvijače, da zagodejo človeku in v Trezzi si videl obraze, ki jih preje nikdar ni bilo videti pri čeréh, kamor so hodili pod pretezo, da gredo na ribolov ter so izmikali perilo, ki se je sušilo, če je le nanesla prilika.

Ubogi Nunziati so na ta način ukradli novo rjuho. Ubogo deklet! Ukrasti njej, ki je delala, da prisluži kruh vsem številnim bratcem, ki jih je oče pustil njej v breme, ko jo je kar na lepem zapustil, da bi šel iskati sreče v Aleksandriji v Egiptu! — Nunziati se je godilo kot sestrčni Ani, ko ji je umrl mož in ji je zapustil kopico otrok, izmed katerih jih Rok, ki je bil najstarejši, ni segal niti do kolen. Potem se je sestrčni Ani že zgodilo, da je morala rediti tistega lenuha, ki ji ga je Rožičevka ukradla izpred nosa.

Sredi tega klepetanja je vskočila Zuppidda, žena smolarja mojstra Turija, ki je stala na koncu poti in se je vedno iznenada pojavila, da bi povedala svojo, nepričakovano kot vrag v litanijah, da nihče ni opazil, odkod se je vzela.

»V ostaleme, je zagodrnjala, »Vaš sin Rok ni pomagal niti Vam in če si je prislužil kak vinar, ga je šel takoj zapit v krčmo.«

Zuppida je vedela vse, kar se je dogajalo v vasi, zato so pripovedovali, da hodi ves dap bosonoga okrog z namenom, da bi vohunila, pod pretezo svojega vretena, ki ga je vedno molala v zrak, da se ne bi trkljal po kamenju. Govorila je vedno resnico, kot sveti Evangelij, to je bila njena napaka in zato so jo ljudje, ki niso radi videli, da jim poje resnico, obtoževali, da ima peklenski jezik, tak, ki se kar peni. »Zagrenjena usta pljuvajo žolč,« in ona je v resnici imela zagrenjena usta, zaradi svoje Barbare, ki je ni mogla omožiti, ker je bila tako ošabna in nepriljudna, toda navzlic temu jo je hotela poročiti s sinom Viktorja Emanuela.

»Lep patron, ta Rožičevka, je nadaljevala, »nesramnica, ki so ji stali pod oknom že vsi moški iz vasi.«